

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елена Лазарова Каращранова
Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма *Методика на обучението по биология*

Автор: *Никола Стефанов Вакрилов.*

Тема: *Дебатът като метод на обучение по биология в средното училище*

Научен ръководител: *доц. д-р Делка Карагъзова-Дилкова*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-21-1021 от 07.06.2022 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Дебатът като метод на обучение по биология в средното училище“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогика, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма *Методика на обучението по биология*. Автор на дисертационния труд е Никола Стефанов Вакрилов – докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Ботаника и биологическо образование“ с научен ръководител доц. д-р Делка Карагъзова-Дилкова от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от кандидата комплект материали на електронен и хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Дисертационният труд на тема „Дебатът като метод на обучение по биология в средното училище“ се състои от увод, три глави, заключение и приложения. Включени са 50 фигури, 116 таблици, 1 схема и 3 приложения. Обемът на дисертационния труд е 286 страници. Цитирани са 130 източника, от които 108 на кирилица и 22 на латиница.

Докторантът е приложил седем публикации по темата на дисертационното изследване.

2. Актуалност на тематиката

На съвременния етап от развитие на педагогическите изследвания все по-важни са въпросите, свързани с промени в организацията на учебния процес, водещи до повишаване на активността на участниците в него и мотивацията на учениците. В този смисъл, тематата на дисертационното изследване, която е посветена на *дебата като метод на обучение*, е актуална и приложима в обучението по биология в средното училище.

3. Познаване на проблема

В дисертационното изследване последователно се анализират основни понятия, модели, подходи и теории, свързани с възможностите на дебата като метод на обучение. Разгледани са образователните тенденции, според държавните документи, теории за ученето, теории и подходи за мотивация, интерактивните методи, компетентностния подход, ключови компетентности, методически особености на обучението по биология, развиване на компетентностите на учениците чрез прилагане на интерактивни методи на обучение. Анализът не е самоцелен, а насочен към извеждане на Методичен модел за провеждане на учебен дебат, каквато е целта на дисертационното изследване. Докторантът показва умения за ориентация в педагогическите теории и понятия и определяне на тяхната релевантност към целите на анализа.

4. Методика на изследването

В дисертацията коректно са дефинирани целта, задачите, предмета, обекта и хипотезата на изследването. Във връзка с изпълнение на поставената цел и формулираните задачи, докторантът е използвал адекватен набор от изследователски методи - теоретико-методологичен анализ, преобразуващ педагогически експеримент, анкетиране на ученици, дидактическо тестиране, статистически методи и анализ и интерпретация на получените резултати. Инструментариумът за отчитане на резултатите, проведените изследвания (преобразуващ експеримент в две последователни години), получените резултати и анализът им са представени ясно и коректно и дават основание за формулирането на достоверни изводи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е добре структуриран и отговаря на изискванията. Включва задълбочен теоретичен анализ на базата на който е изведен Методичен модел за обобщителни уроци по биология с приложение на дебата като метод на обучение. Конструиран е диагностичен инструментариум за оценяване на резултатите от провеждането на дебати в обучението по биология и здравно образование.

Проведен е експеримент, в който предложеният модел е апробиран. Докторантът Никола Вакрилов демонстрира умения за използване на различни методи за събиране, обработка и анализ на данни. Анализът на резултатите показва значимостта на проведеното изследване и възможностите за прилагане на предложения подход в обучението по биология в средното училище.

Изведените приноси на дисертационния труд са добре обосновани и могат да се обобщят в научен, научно-приложен и приложен аспекти:

- Разработен и апробиран е методичен модел за прилагане на дебат в обобщителни уроци по биология и здравно образование;
- Описан е алгоритъм за конструиране и провеждане на дебат в обобщителни уроци по биология в 7., 8. и 9. клас;

- Конструирани са диагностичен инструментариум за оценяване на резултатите от провеждането на дебати в обучението по биология и здравно образование;
- Разработеният модел способства за формиране на комуникативни умения, природонаучна компетентност и компетентности, свързани с умения за учене и за подкрепа на здравословния начин на живот и устойчивото развитие;
- Разработеният методичен модел за прилагане на дебат в обобщителни уроци може да се използва в практиката от учителите, които преподават биология и здравно образование в 7., 8. и 9. клас на средното училище.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представените седем публикации (две самостоятелни и пет в съавторство) са публикувани в рецензирани издания. Те са свързани с дисертационното изследване, отразяват основни резултати от него, и удовлетворяват напълно изискванията към кандидатите за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

7. Автореферат

Предложеният проект за автореферат представя основното съдържание на дисертационния труд и дава ясна представа за извършеното от докторанта. Авторефератът е разработен според изискванията на Правилата за развитие на академичния състав на ПУ „П.Хилендарски“.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Като идея за бъдещи изследвания смятам, че би било полезно да се популяризират разработените дебати сред учителите по биология и да се анализират техните оценки и препоръки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът Никола Стефанов Вакрилов притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Методика на обучението по биология“ като демонстрира много добри качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Никола Стефанов Вакрилов в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението, докторска програма: „Методика на обучението по биология“.

05.09.2022 г.

Изготвил становището: .....

(подпис)

доц. д-р Елена Каращранова